

STATUTÁRNÍ MĚSTO LIBEREC

Poznámka: Zveřejněna je pouze upravená verze dokumentu z důvodu dodržení přiměřenosti rozsahu zveřejňovaných osobních údajů podle nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) 2016/679, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů a aplikačních zákonů ČR).

Nejsou dotčena práva podle § 16 odst. 2 písm. e) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) oprávněných osob uvedených v § 16 a § 17 téhož zákona.

9. zasedání zastupitelstva města dne: 15.12.2022

Bod pořadu jednání: 30

Balíček proti drahotě – soubor opatření na pomoc lidem nejvíce postiženým inflací a drahými energiemi

Stručný obsah: Soubor opatření, jejichž cílem je poskytnout bezprostřední a rychlou pomoc lidem nejvíce postiženým inflací a drahými energiemi pro zimu 2022/2023. Všechna opatření jsou snadno a rychle proveditelná a zacílená na konkrétní skupiny občanů. Některá opatření jsou připravena ve variantách s větším či menším dosahem. V první řadě jde o bezplatné jízdné MHD pro děti do 15 let (alt. pouze z rodin pobírajících příspěvek na bydlení či přídavek na dítě), dále úhrada ze strany města školních obědů dětem z rodin pobírajících příspěvek na bydlení (alt. pouze z rodin v hmotné nouzi), informační kampaň k službám, poskytujícím poradenství vyřizováním příspěvku na bydlení a s vysokými cenami energií, a zavedení možnosti získat výhodnou roční jízdenku MHD i pro cestující, kteří nejsou schopni jednorázově vynaložit celou částku ceny jízdenky.

MML, Odbor vnitřních věcí

Zpracoval: Kumpová Markéta, Mgr. - pracovník odboru vnitřních věcí

Schválil:

Projednáno: Mgr. Jindřich Felcman, Ph.D. – zastupitel,
Ing. Jan Stárek – zastupitel,
prof. Ing. Josef Šedlbauer, Ph.D. – zastupitel,
Mgr. Ivan Langr – náměstek primátora pro kulturu, školství a cestovní ruch,
Mgr. Jan Hruška – náměstek primátora pro městské bydlení a místní Agendu 21,
Bc. Martina Teplá – náměstkyně primátora pro sociální záležitosti,
Milan Šír – zastupitel

**Projednat ve
výboru ZM:**

Předkládá: Kšířová Anna, MUDr. - zastupitelka

Návrh usnesení

Zastupitelstvo města po projednání

schvaluje

1. variantu A)

záměr změny Nařízení Statutárního města Liberec, kterým se stanovuje Tarif městské dopravy v Liberci v rámci Integrovaného tarifu veřejné dopravy Libereckého kraje, na základě kterého bude na období od počátku ledna do konce června roku 2023 zavedeno bezplatné jízdné pro děti do 15 let,

nebo

variantu B)

záměr změny Nařízení Statutárního města Liberec, kterým se stanovuje Tarif městské dopravy v Liberci v rámci Integrovaného tarifu veřejné dopravy Libereckého kraje, na základě kterého bude na období od počátku ledna do konce roku 2023 zavedeno bezplatné jízdné pro děti a mládež do 18 let, kteří se prokáží potvrzením o tom, že jsou členy domácnosti pobírající příspěvek na bydlení nebo přídavek na dítě,

2. záměr změny Nařízení Statutárního města Liberec, kterým se stanovuje Tarif městské dopravy v Liberci v rámci Integrovaného tarifu veřejné dopravy Libereckého kraje, na základě kterého osoby, které si zakoupily jízdenku „třicetidenní základní“ devět měsíců bezprostředně po sobě jdoucích, získají jednu čtvrtletní jízdenku navazující na platný devátý měsíční kupon zdarma,
3. záměr přípravy a spuštění informační kampaně o možnostech pomoci dostupných na území Liberce pro občany, kteří se vlivem prudce rostoucích životních nákladů (ceny energií, potravin apod.) dostali do tísně. Jedná se zejména o pomoc s vyřízením příspěvku na bydlení, pomoc s energetickými úsporami, volbou dodavatele energií nebo s řešením nejasností s vyúčtováním za energie. Kampaň bude probíhat on-line i fyzicky tak, aby se potřebná sdělení dostala efektivně k cílovým skupinám (zejména samozivitelé, senioři, rodiny s malými dětmi). Součástí záměru je též úsilí o rozšíření státem hrazeného energetického poradenství ze sítě EKIS na území Liberce,
4. variantu A) záměr proplácení plateb za školní obědy na základních a mateřských školách provozovaných Statutárním městem Liberec z rozpočtu města, a to u žáků, kteří jsou členy domácnosti pobírající příspěvek na bydlení nebo přídavek na dítě a kterým nejsou obědy ve školách propláceny z jiných mimorozpočtových zdrojů,
- nebo
- variantu B) záměr proplácení plateb za školní obědy na základních a mateřských školách provozovaných Statutárním městem Liberec z rozpočtu města, a to u žáků, kteří jsou členy domácnosti v hmotné nouzi a kterým nejsou obědy ve školách propláceny z jiných mimorozpočtových zdrojů,

ukládá

1. předložit Nařízení Statutárního města Liberec, kterým se stanovuje Tarif městské dopravy v Liberci v rámci Integrovaného tarifu veřejné dopravy Libereckého kraje, se zapracovanými

změnami podle výše uvedeného bodu 1. (Varianta X), do Rady Statutárního města Liberec

P: Šolc Jiří, Mgr. - náměstek primátora pro technickou správu a informační technologie

T: 16.12.2022

2. předložit Nařízení Statutárního města Liberec, kterým se stanovuje Tarif městské dopravy v Liberci v rámci Integrovaného tarifu veřejné dopravy Libereckého kraje, se zapracovanými změnami podle výše uvedeného bodu 2., do Rady Statutárního města Liberec

P: Šolc Jiří, Mgr. - náměstek primátora pro technickou správu a informační technologie

T: 16.12.2022

3. Mgr. Janu Hruškovi, náměstkovi primátora pro městské bydlení a místní Agendu 21, ve spolupráci s Bc. Martinou Teplou, náměstkyní primátora pro sociální věci, připravit a realizovat informační kampaň popsanou v bodě 3. a oslovit Ministerstvo průmyslu a obchodu o rozšíření působení sítě EKIS na území Liberce,

P: Hruška Jan, Mgr. - náměstek primátora pro městské bydlení a místní Agendu 21

T: 16.12.2022

4. Bc. Martině Teplé, náměstkyni primátora pro sociální věci, ve spolupráci s Mgr. Janem Hruškou, náměstkem primátora pro městské bydlení a místní Agendu 21, připravit a realizovat informační kampaň popsanou v bodě 3. a oslovit Ministerstvo průmyslu a obchodu o rozšíření působení sítě EKIS na území Liberce,

P: Teplá Martina, Bc. - náměstkyně primátora pro sociální záležitosti

T: 16.12.2022

5. předložit materiál v souladu s výše uvedeným bodem 4. (Varianta X) do Rady a Zastupitelstva Statutárního města Liberec.

P: Langr Ivan, PhDr. Mgr., Ph.D. - náměstek primátora pro kulturu, školství a cestovní ruch

T: 16.12.2022

Důvodová zpráva:

Vizte, prosím, přílohu č. 1.

Přílohy:

Příloha č. 1 – Balíček proti drahotě

Důvodová zpráva

Inflace dosáhla v říjnu roku 2022 rekordních 15,1 % oproti cenám v říjnu roku 2021.[1] Zásadní zdražení se týká především cen energií, ovšem inflace se razantně promítá i do cen základních životních potřeb, především potravin. V létě se meziročně zvedly ceny např. těchto vybraných základních potravin takto:

- mouka: 64,1 %
- chleba: 29,9 %
- polotučné trvanlivé mléko: 40,2 %
- máslo: 60,9 %
- ostatní jedlé oleje: 66,2 %.[2]

Inflace tak dopadá především na nízkopříjmové domácnosti, u kterých ceny základních životních potřeb (bydlení a potraviny) tvoří největší podíl na výdajích.

Inflace má ovšem i paradoxně pozitivní dopady na veřejné rozpočty. Vlivem mnohem většího daňového inkasa jsou příjmy státu i územních samosprávných celků razantně vyšší. Příjmy Statutárního města Liberec tak dle oficiálního portálu Ministerstva financí ČR přesáhly už v září částku předpokládanou pro celý rok 2022:[3]

Už v září 2022 tak Statutární město Liberec disponovalo daňovými příjmy o cca 300 mil. Kč vyššími, než jaká byla v rozpočtu očekávaná skutečnost![4] Neočekávaný příjem do konce roku lze odhadnout na 400-500 mil. Kč.

Za této situace je morální povinností města pomáhat nejpostiženějším občanům překonat současnou ekonomickou krizi a část z neočekávaných příjmů jim vrátit prostřednictvím služeb města.

Navrhujeme proto sadu opatření, které jsou jednoduché na administraci a mohou velmi rychle a účinně vylepšit ekonomickou situaci nejvíce zasažených domácností. Část těchto opatření navrhujeme zavést pouze s výhledem na nejbližších několik měsíců pokrývajících zimu a jaro 2023.

Konkrétně k jednotlivým opatřením:

Ad 1)

Varianta A) Bezplatné jízdné pro děti do 15 let přinese rodinám finanční úlevu v období, kdy vzhledem k cenám energií výrazně stoupají životní náklady, aniž by vytvářelo zvýšenou administrativní zátěž pro DPMLJ. Je to zároveň možnost otestovat vliv tohoto druhu opatření na míru využívání MHD, což do budoucna poskytne cenná data s ohledem na hodnocení jeho efektivity. Opatření je navrženo do konce školní docházky v červnu 2023 a mělo by být vyhodnoceno v květnu 2023. Dětem, které mají na toto období již koupené předplatní kupóny, bude na základě žádosti podané na DPMLJ nejpozději do konce června prodloužena platnost těchto předplatních jízdenek o dobu odpovídající délce platnosti kupónu mezi 1.1.2023 a 30.6.2023. Bezplatné jízdné pro děti do 15 let je zavedeno např. v Praze.

Varianta B) Bezplatné jízdné pro děti a mládež do 18 let, kteří prokáží, že jsou členy domácnosti pobírající příspěvek na bydlení je opatření, které cíleně pomůže nejchudším rodinám. Opatření je navrženo na rok 2023 s vyhodnocením v květnu a následně v listopadu 2023. Aniž by bylo nutné administrovat speciální pomoc či dávku, toto opatření se naváže na v současné době nejvíce vhodné sociální opatření zajišťované státem, a to poskytnutí příspěvku na bydlení, resp. přídatku na dítě. Součástí potvrzení o přiznání dávky je soupis členů podpořené domácnosti, což činí situaci administrativně jednoduchou i z hlediska DPMLJ.

Současně je navržena i vazba na přídavek na dítě, který může pokrýt potřebné specifické situace, kdy dítě žije v domácnosti bez nároku na příspěvek na bydlení, ovšem stále s ekonomicky složitými poměry.

Ad 2)

Toto opatření směřuje pomoc k širší skupině obyvatel, klientů DPMLJ, kteří využívají předplacené kupóny, ale nemají dostatek volných prostředků, aby byly schopni pokrýt jednorázový výdaj na mnohem výhodnější roční kupón. Opatření tak spočívá v ročním kupónu „na splátky“. Tím se zajistí, že tento výhodný roční kupón bude dostupný i pro lidi s nízkými disponibilními příjmy. 9 měsíčních kupónů je výdaj 4770 Kč, což stále znamená zvýhodnění ročních kupónů za 3650 Kč, ale rozdíl již není tak dramatický jako dosud (v současné době za 12 měsíčních kupónů klient zaplatí 6360 Kč). V následující tabulce jsou ceny srovnatelných jízdenek, pro informaci je uvedeno i jednorázové jízdné na nejběžnější „papírovou“ jízdenku. Je zřejmé, že poměr mezi cenou měsíčního a ročního kupónu je ze všech krajských měst v Liberci nejvyšší.

město	měsíční (Kč)	roční (Kč)	jednorázové (Kč)
Liberec	530	3650	24
Ústí n. L.	565	3990	20
Hradec Králové	480	3700	20
Pardubice	490	3890	19
Olomouc	350	2950	18
České Budějovice	420	3990	20
Zlín	380	1630 (6 měsíců)	15
Jihlava	490	3990	14
Praha	550	3650	30
Brno	550	4750	20
Ostrava	500	4000	18
Plzeň	520	4252	20

Ad 3)

Klíčové opatření proti současné ekonomické krizi spojené s vysokými cenami energií je příspěvek na bydlení poskytovaný státem. Tuto dávku zatím nicméně pobírá pouze cca jedna čtvrtina ze všech oprávněných osob.[5] Jedním z důvodů může být administrativní náročnost dávky, dalším malé povědomí o dávce, v neposlední řadě též stud spojený s potřebou využít sociální pomoc zejména u příslušníků střední třídy.

Úřady práce administrující tuto dávku jsou přetížené a nemají kapacitu poskytovat klientům dostatečné poradenství. Žádost je nicméně možné podat i on-line, s její kompletací a podáním pomáhá na území Liberce několik neziskových organizací i odbor sociální péče. Povědomí o možnostech příspěvku na bydlení a asistence při jeho vyřizování ale mezi lidmi chybí.

S novými zálohami na energie se také objevuje nutnost energetických úspor a otázky ohledně správnosti vyúčtování nebo volby energetického tarifu. Poradenské možnosti v tomto ohledu jsou výrazně

skromnější než ve věci příspěvku na bydlení, vedle rozšiřování informací je tedy také nezbytné jednat o jejich rozšíření - např. prostřednictvím systému MPO EKIS [6].

Ad 4)

Nejjednodušším nástrojem pro samotné město Liberec, jak pomoci lidem v současné krizi, je odpustit jim náklady na základní služby poskytované právě městem. Nedává smysl, aby stát na jednu stranu lidem poskytoval dávky, a na druhou stranu od těchto lidí buď stát či územní samospráva zároveň peníze za své základní služby inkasovaly.

Již existující programy “Obědy do škol” administrované krajským úřadem Libereckého kraje a financované MPSV a “Obědy dětem” organizované nadací Women for Women a financované MŠMT pokrývají část potřebných dětí, nikoli však všechny. Dlouhodobě nezbytným požadavkem města je, aby ředitelé mateřských a základních škol tyto programy využívali v maximální míře.

Krátkodobou pomocí je navrhované rozšíření nároku na školní oběd zdarma na děti z domácností, které pobírají příspěvek na bydlení nebo přídavek na dítě (Varianta A), popřípadě pouze z domácností v hmotné nouzi (Varianta B). O tento můžou požádat rodiče i ředitelé škol.

Odhadované finanční dopady na rozpočet města

Demografická východiska

Dle odborných zdrojů má nárok na příspěvek na bydlení 15 – 20 % obyvatel. V současnosti ho ale využívá jen 5 %.

Počet obyvatel města Liberec v domácnostech s nárokem na příspěvek na bydlení: 15 – 20 000.

Lidí nad 65 let je v ČR cca 21 %. Ve skupině lidí s nárokem na příspěvek na bydlení lze odhadovat jejich nadstandardní zastoupení, tedy 35 %.

Cca 45 % obyvatel v ČR žije v domácnostech, kde jsou děti. Ve skupině lidí s nárokem na příspěvek na bydlení lze odhadovat jejich nadstandardní zastoupení, tedy 55 %.

Zbýlých 10 % obyvatel s nárokem na příspěvek na bydlení jsou dospělé osoby v domácnostech bez dětí pod 65 let.

Počet obyvatel města Liberec s nárokem na příspěvek na bydlení, které jsou členy domácností s nezletilými dětmi: $55 \% z 15 - 20\ 000 = 8 - 11\ 000$.

Z toho připadá na nezletilé děti cca 40 %, tzn. zhruba 3 – 5 000 dětí.

Dle optimistického scénáře se předpokládá, že počet žadatelů o příspěvek na bydlení se po implementaci balíčku proti drahotě zvýší z 5 % na 15 %. Balíček proti drahotě a související slevy města se tak budou týkat max. 3 000 dětí.

Náklady na opatření č. 1

Varianta A) Podle počtu prodaných zlevněných kupónů a odhadu počtu jednorázových jízdenek pro děti do 15 let lze náklady na bezplatné jízdné pro děti do 15 let na půl roku odhadnout na **5 mil. Kč**.

Varianta B) Na základě výše uvedených dat lze počet dětí, které splňují podmínky a zároveň využívají MHD, odhadnout na 1000 (platit za MHD musí pouze děti od 6 do 18 let). Odhad nákladů na jejich bezplatné jízdné po dobu jednoho roku je **1,6 mil. Kč**.

Náklady na opatření č. 2

Pokud by všichni klienti DPMLJ, kteří si kupují měsíční kupóny, této službě využili, snížení příjmů pro DPMLJ by bylo kolem 8 mil. Kč.

Realistický odhad, při zohlednění toho, že ne všichni si nakupují měsíční kupóny pravidelně a využijí této slevy, je stanoven za jeden rok na **6 mil. Kč**.

Náklady na opatření č. 3

Odhad nákladů na přípravu materiálů, tisk a výdaje na reklamu mimo vlastní zdroje (Zpravodaj a sociální síť města) je **0,1 mil. Kč**.

Náklady na opatření č. 4

Varianta A) Z celkových 3 000 dětí jich mateřskou či základní školu navštěvuje 2 500. Z toho 136 z nich je již poskytována podpora z jiných mimorozpočtových zdrojů (programů “Obědy do škol” a “Obědy dětem”).

Platba rodin na jeden oběd je ve výši 31-35 Kč. Za předpokladu plného využití po dobu 5 měsíců je vypočtený náklad **7,8 mil. Kč**.

Varianta B) Z poskytnutého odhadu ředitelů ZŠ a MŠ je dětí z domácností v hmotné nouzi, které dosud nejsou podpořené jinými programy, 260. S využitím stejných předpokladů jako u Varianty A je vypočtený náklad Platba rodin na jeden oběd je ve výši 31-35 Kč. Za předpokladu plného využití po dobu 5 měsíců je vypočtený náklad **0,9 mil. Kč**.

CELKEM ZA BALÍČEK PROTI DRAHOTĚ = 18,9 mil. Kč v nejuplnějši variantě

NÁVRH FINANCOVÁNÍ: Využití finančních prostředků ze zcela bezprecedentních a mimořádných daňových příjmů města, které město získalo na úkor obyvatel kvůli vysoké inflaci – za rok 2022 cca **500 – 600 mil. Kč**.

[1] <https://www.cnb.cz/cs/menova-politika/inflacni-cil/tema-inflace/index.html>

[2] <https://www.kurzy.cz/zpravy/667697-mezirocni-rust-cen-potravin-opet-zrychlil-indexy-spotrebitelskych-cen-inflace-podrobne/>

[3] <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00262978/prehled?rad=t&obdobi=2209>

[4] Sestava z účetnictví města Liberec (vytvořeno 8. 9. 2022).

[5] Viz Daniel Prokop: *„Příspěvek na bydlení by mohlo podle výzkumu pobírat patnáct, dvacet procent domácností a využívá ho asi čtyři, pět procent. Důchodci o tom často ani neví, pro rodiny s dětmi je velmi těžké o to požádat – teď se to zjednodušilo. Hodně to naráží na nízkou informovanost.“*
Zdroj: <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/3522812-o-prispevky-na-bydleni-nezadaji-vsichni-keri-maji-narok-rika-sociolog-prokop>

[6] <https://www.mpo-enex.cz/experti/>